

Dà, dà, dobro! spomin me po malem zapušča. Pa imel sem še jednega sosedo in ta je bil gospod Vimel, trgovec z žitom: ta je zopet sezidal z drugo besedo celo to veliko hišo.

Kaj pravite k temu?

— Aj, za Boga! to bi rad vedel; kako se je ta glasila?

— Kadar je kdo časih vprašal: No, kako je kaj, gospod Vimel? Kaj ste pri tej kupčiji pridobili? Ah, mnogo denarja! odgovoril je, mnogo denarja! In bilo je videti, kako se mu srce v telesu smeje. Ali kadar mu je kdo rekel: Kaj vam je, zakaj ste tako čmrni, gospod Vimel? Ah, pravil je zopet, mnogo denarja sem zgubil, celih petdeset tolarjev! — Z malim je začel ta mož, ali, kakor pravim, sezidal je celo to veliko hišo. No tedaj, gospod Novak, katera izmed teh povestic vam je bolje všeč?

— Aj, to se razume, da poslednja!

— Toda tako do cela mi vender ni bil všeč gospod Vimel. Kajti govoril je tudi: Mnogo denarja! kadar je imel ubožcem dati ali gosposki plačati, kjer bi pa raje imel govoriti kakor gospod Hvoj, moj drugi sosed. Jaz, gospod Novak, ki sem se držal sredi mej obema povesticama, zapomnil sem si obé in pravim, primerno času in potrebi, zdaj kakor gospod Hvoj, zdaj kakor gospod Vimel.

— Nè, pri mojej veri, jaz se držim gospoda Vimla; hiša in shramba sta mi všeč.

— Vi hočete tedaj?

— Mnogo denarja! mnogo denarja, gospod Vitek! celih sto tolarjev.

— Prav, gospod Novak. No, jaz imam dobro nadejo o vas. To je bilo dobro. Kadar od prijatelja na posodo jemljemo, rekati imamo, kakor gospod Vimel, a kadar prijatelju v sili pomagamo, rekati imamo, kakor gospod Hvoj.

Kraljičev Jožek.

(Črtica; spisal Župčev).

To vam je bila žalost tisto popóldne pri Kraljičevih! Mati je žalostna tekala sem ter tija; nikjer jej ni dalo mirú. Grenke solze so jej kapale po bledem licu. Potrt je hodil oče po sobi gori in doli; bolést se mu je čitala z upadlega obraza. Stari ded pa je za pečjo tarnal in javkal, da nikoli tega ter klical vse ljube svetnike in svetnice božje na pomoč.

„O jémenesta, o jémenesta, tako mlado življenje, pa da ga mora pokositi bleda smrt in ga mora! Mari bi mene, stare kosti, pobrala in bi jih! Joj, joj, joj! Jožek, ali slišiš, Jožek“

Toda težko, da bi bil slišal Kraljičev Jožek besede ljubeznjivega deda. Tam na postelji vam leží bolán, močno bolan; neusmiljena bolezen davica ga je ná-njo vrgla. Saj ste ga poznali vsi, otroci ljubi, tega Kraljičevega Jožka! Oj to vam je bil junak, brdek, skočán, vesel, učen. Vem, da se še dobro spominate lanske pomladi, ko ste se tam dolu na ongávem vrtu skušali, kdo je najbolj učen, Kraljičev je vas pustil

vse zád. To vam je bil korenjak! Kot poveljnik je stal sredi med vami, ko ste igrali „roparje“ in njegova beseda je nekaj veljala! Kar je on rekel, to je stalo trdno, kakor da bi bil pribil in s trto povezal: tako je moralo biti in nič drugače. In ko ste skakali čez visoke vodoravno postavljene palice, skočil je on najvišje in tako zlahka, kot peresce, da ste se mu vsi čudili! Pa kaj bi dalje govoril: vaš prvák je bil, to veste sami bolje nego li jaz. Isti stari možje so ga občudovali, kadar so ga videli tako ponosnega in čvrstega med vašo sredo ter zmajevali z glavami, rekoč: „Dè-te vender, tako mlad, pa vže tak čvrst korenjak! Héntaj ga! Tega bo cesar vesel!“

Dà, preljubi moji, tako so govorili o Kraljičevem Jožku, vašem továrišu. In zdaj? Oh zdaj pa ni več tak. Odkar se je bil óni dan prehladil, bolan je Jožek, močno bolan. Le bliže stopite k njegovej postelji pa ga pogledjte. Kar zadušiti ga hoče. Sôpe težko in hitro ter krčevito grabi z roko po zraku, kot da bi hotel ujeti več sape, potrebne mu za dihanje. Prsa se mu nemirno, hitreje in hitreje dvigajo. Na vročem čelu se mu zbirajo pôtné kaplje, ki mu tekó po razgretém lici. Te lepe oči, ki so tako veselo in bistro gledale krasno božjo naravo, otemnévajo bolj in bolj, vže so kalne in skoraj ugasne njih luč. Te bele ročice, ki so se nekđaj tako lepo sklepale k pobožnej molitvi, omahujejo, skoraj se sklenejo za vselej! Na to čvrsto telo, ki se je razcvitalo kakor bujna cvetica, nastavila je vže smrt svojo bridko koso ter ga hoče pokončati . . .

„Oče, oče,“ zakliče milo in s hripavim glasom Jožek, „pojđite mi po „gospoda.“ Tako rad bi jih še enkrat videl in se z njimi pomenil o zlatih nebesih, kjer je vse tako lepó in izvoljenci gledajo dobrotnega Boga od obličja do obličja. Morda pridem tudi jaz tija gori, saj so nam pravili, da pridejo v nebesa vsi pridni otroci.“

Prišli so „gospod“ ter pri njem opravili tisto malo, kar je trebalo. Saj Jožek ni imel grehov, bil ni nepoređen niti razposajen, kakeršni so sem ter tija naši otroci. Ne, vsega tega ni imel na vesti pa se je zato tudi lahko z Bogom spravil.

„Mati,“ oglasi se slednjič Jožek, „ali se kmalu priporočiva angeljčku váruhu, Jezusu in Mariji?“ Jožek je vselej, predno je šel spat, z materjo molil svojo večerno molitev.

„Kar precej, če hočeš,“ odgovori mu mati ter začne moliti naprej. Ali jedva se priporočita, vže jame Jožku zastajati beseda . . . Milo ga pogledujeta manjši brat in sestra, kako se bori sè smrtjo ter glasno ihtita. Ljubečej materi se uderó vroče solze po lici, a skrbni oče solzé zaduši, da bi ne pomnožil žalosti. Stari ded pa še vedno ponavlja: „Ó smrt, o smrt, zakaj ne vzameš mojih starih kostij in ne pustiš mladega življenja. Čakaj, Jožek, pomagale ti bodo té-le rastline, ki sem jih lansko leto nabral visoko tam na planinah. Pa še drugih korenin imam, ki imajo zdravilno moč pa te izvestno še ozdravijo. O Bog in sveti križ božji!“

Toda motil se je dobri dedek. Bog je imel Jožka rad, pa ga je zato sklenil poklicati k sebi. Božji sklepi pa so sveti sklepi. Pisan ščinkovček priletí na okence, na katero mu je Jožek ob mrzlem zimskem času tolikokrat potresal rumena zrnca ter mu ondù zapoje iz hvaležnosti zadnjo pesenco; ura na steni se ustavi, še enkrat pogleda Jožek drage stariše, ljubo sestrico in brateca, še enkrat se ozrè na dedka, zatisne oči in mirno zaspí — vaški zyonovi milo zapojó in zlati krilatei odnesó njegovo dušo v rajska nebesa . . .

Pač je padlo še nekaj solz na Jožkov grob, a vender žalovali niso preveč za njim. Čemú neki? Saj so dobro vedeli, da kar Bog naredi, vse prav stori in da

„Pokoј sladák ga čaka v jámi,
Neskončna sreča nad zvezdami“

Otroci prelubi, če pridete vzpomladi ali po letu na pokopališče, oglejte si ondù grob, ki je lepo okrašen s pisanim cvetjem ter nasajen z dehtečimi cveticami. To je grobič vašega nekdanjega továriša, Kraljičevega Jožka, ki se vže dolgo veseli pri ljubem Bogu tam gori nad zvezdami v zlatih nebesih

♦♦♦♦♦

Smrtna roža.

Zivel je v vási starček imajoč vže dokaj let. Siva njegova glava je bila porok, da je preživel vže marsikatero vzpomlad. V tej njegovej starosti pa se ga je lotila neko zimo huda bolezen, prihajajoča vsled starosti in slabosti. Takrat je rekel starček svojim malim vnukom: „Vi ste še mladi in neizkušeni. Doživeli ste kake tri, štiri ali pet vzpomladi — a niti teh se ne spominate, premajhni ste še. A jaz sem jih preživel vže mnogo, v osemdeseto vže gre ali teh ne preživim več.“

„Dedek, kako veste to?“ vpraša vnučica, „saj ne morete vedeti tega, to je v božjih rokah.“

„Ti še ne veš, dete ljubo, za to,“ odgovori starec, „ali meni pravi moje srce, da ne preživim več prihodnje vzpomladi. Glejte otroci! Na vzpomlad se prikažejo razne cvetice, druga je lepša od druge, in mnogim se zelo prikupijo te cvetice. A meni se je vže zdaj prikupila smrtna roža. Ali veste, katera roža je to? Ni vam znano, tega pač še ne umejete. Smrtna roža se prikaže človeku v raznih podobah, a najbolj znane so te: sivi lasjé, skrb in béda. V teh podobah se je prikazala meni posebno letos. Sive lasé sem imel sicer vže davno, ali letos so dobili posebno belobo. Zdi se mi, kakor bi me letos posebno opominali, kako belo in čisto mora biti moje sree za óni svet. Skrb mi pravi, naj na tem svetu ne iščem ničesar več, ampak skrbim naj za večnost, to je, da moja duša ne bode trpela kvare. Dovolj sem se v življenji trudil in skrbel za posvetnost, a zdaj naj skrbim le za večnost. Tretji znak pa je béda. Ta mi óčitno govori, kako ničevó in prazno je vse na tem svetu. Star sem postal, razne nadloge in potrebe me tarejo in zdi se mi, da sem ljudem bolj v nadležnost nego li v veselje. Moja domovina ni več tù na zemlji, gledati moram le na óni svet. Prišla bode lepa vzpomlad, cvetice bodo priklile zopet na dan, a mene ne bodo več razveseljevale. Užival bode mlajši rod lepe vzpomladanske dneve, a mene ponesó v hladni grob.“

„Saj ne bode tako nè, dedek, mi vas ne pustimo, mi brez vas ne moremo biti,“ dejali so otroci drug za drugim svojemu dedu. Ali on se je nasméhnul ter jih zagotavljal, da ne preživi vzpomladi, da mu smrtna roža vže cvetè in da usahne vzpomladi. — — —

Prvi cvetovi so prišli iz zemlje, narava se je vzbudila, in na tisoče cvetic je krasotilo livado, a dedeka so ponesli v — hladni grob.

Dà, dà, smrtna roža ne učka vzpomladi.

M. Š.